

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ
ГЕНЕРАЛНА ДИРЕКЦИЯ „ПРАВОСЪДИЕ И ПОТРЕБИТЕЛИ“

Дирекция А — „Правосъдие по граждански и търговски дела“
Отдел А.1 „Гражданско правосъдие“

Брюксел
JUST.A.1/LL/NA (2022)

Уважаеми господине, / Уважаема госпожо,

Писмо за предстоящо приключване на множествена жалба относно предполагаемо нарушение от страна на Германия на правилата на ЕС относно изпълнението на съдебни решения — СНАР(2020)1541

През 2020 г. Европейската комисия получи голям брой жалби във връзка с решение на германския Федерален съд, с което се отказва изпълнение на решение на Апелативния съд в Краков, в което се постановява, че германски телевизионен канал е нарушил личните права на бивш затворник от концентрационния лагер „Аушвиц“, като е публикувал на своята интернет страница фразата „полски концентрационни лагери“. В жалбите се твърди, че Германия е нарушила Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (Регламент „Брюксел I“), който бе заменен с Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела („Регламент „Брюксел Ia“).

Делото се отнася до нарушение на правата, свързани с личността на починалия през 2019 г. г-н Тендера, бивш затворник в лагера „Аушвиц“, който е участвал активно в организации, занимаващи се със съхраняване и популяризиране на историческата истина и спомена за престъпленията на нацистите в окупирана Полша. На 15 юли 2013 г., в обява за телевизионна програма на уебсайта на ZDF (Zweites Deutsches Fernsehen), бившите нацистки германски концентрационни лагери и лагери на смъртта на територията на окупирана Полша са наречени „полски лагери на смъртта“. След намеса на полското посолство в Германия ZDF поправя на същия ден това исторически неправилно наименование. Въпреки това г-н Тендера завежда съдебно производство срещу ZDF в Полша за нарушаване на неговите права, свързани с личността, касаещи неговата национална идентичност и национално достойнство, чрез използването на това наименование. Впоследствие, в съобщение на своя уебсайт, ZDF обявява, че съжалява за това погрешно наименование и се извинява на всички лица, които са се почувствали обидени от него. ZDF също така поднася лични извинения на г-н Тендера. Делото на г-н Тендера е отхвърлено на първа инстанция. Жалбата му до Апелативния съд в Краков е уважена само частично. С влязло в сила решение този съд разпорежда на ZDF да се извини на г-н Тендера, като публикува на основния си уебсайт за период

от един месец декларация с определен текст¹. Това решение става предмет на съдебно производство за изпълнението му в Германия, като производството бива приключено с решение на германския Федерален съд в Карлсруе (*Bundesgerichtshof* (BGH)), с което той отказва да го признае и изпълни. Предмет на тази жалба е решението на BGH.

BGH се позовава на член 34, параграф 1 и член 45 от Регламент „Брюксел I“², като постановява че да се задължи ZDF не само да признае фактологичната си грешка, която е неоспорима, но също така да изрази чуждо мнение като свое, какъвто би бил случаят, ако каналът бъде принуден да публикува дадената декларация, не се допуска съгласно основното право на свобода на изразяване, заложено в германската Конституция, (*Grundgesetz*) и е в противоречие с германския обществен ред.

Към момента на производството по делото на г-н Тендера признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела в Съюза се регулира от Регламента „Брюксел I“. В член 45, параграф 2 от този регламент се посочва, че при никакви обстоятелства не се допуска преразглеждане на чуждестранно съдебно решение по същество, когато то е обект на признаване и изпълнение. В член 34, параграф 1 от този регламент се предвижда, че съдебно решение не се признава, ако признаването и изпълнението му явно противоречат на публичната политика в съответната държава членка.

Жалбоподателите твърдят, че разпореждането на BGH е в нарушение на забраната за преценка по същество на съдебно решение, което е предмет на производството по екзекватура. При собствената си преценка на това дали разпоредената с полското съдебно решение декларация с конкретно съдържание е вярна и подходяща с оглед на тежестта на извършеното от ZDF нарушение, BGH извършва преценка по същество на полското решение, като в крайна сметка се произнася по различен начин по съществуващото на спора.

Освен това жалбоподателите поставят под въпрос „явния характер“ на твърдяното противоречие между разпореждането на полския съд да се публикува изявление с конкретно съдържание, наложено на ZDF, и германските правила за защита на свободата на изразяване, на които се позовава BGH, за да откаже да признае полското съдебно решение.

---

¹ Текстът на декларацията гласи: [Ответникът] „изразява съжаление за появата на интернет портала *www.zdf.de* в статия от 15 юли 2013 г., озаглавена „[...]“, на неправилна формулировка, която фалшифицира историята на полската нация, като навежда на мисълта, че лагерите на смъртта в Майданек и Аушвиц са били построени и управлявани от поляци, и се извинява на г-н К.Т., който е бил затворник в германски концентрационен лагер, за нарушаването на негови права, свързани с личността, по-специално неговата национална идентичност (чувство за принадлежност към полската нация) и национално достойнство.“

² Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2001 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1). Той е отменен с Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (Регламент „Брюксел Ia“) (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1), приложим от 10 януари 2016 г.

Накрая те изразяват съмнения, че разпореждането, предвиждащо ZDF да се извини в съответствие със строгите указания на Апелативния съд в Краков, противоречи на свободата на изразяване/на мнение, на която се позовава германският BGH, тъй като Европейският съд по правата на човека счита такава форма на отстраняване на последиците от нарушаването на правата, свързани с личността, за съвместима с член 10 от Европейската конвенция за правата на човека.

Комисията представи своята оценка по този въпрос в контекста на петиция, адресирана до Европейския парламент (петиция № 1311/2019):

„В практиката си Съдът на Европейския съюз (Съдът на ЕС) е установил, че макар държавите членки по принцип да остават свободни да определят в съответствие с националните си разбирания изискванията на обществения ред, пределите на това понятие се определят чрез тълкуване на този регламент³.

Съдилищата на държавите членки определят обществения ред в рамките на определените от Съда на ЕС ограничения относно това какво може да се счита за явно противоречащо на обществения ред. Независимо от специфичния контекст на това дело, който се дължи на различните конституционни системи на държавите членки, защитата на правата, свързани с личността, и защитата на свободата на изразяване и на печата може да включват различен избор по отношение на равнището на защита на разглежданите основни права и да доведат до основателна загриженост във връзка с обществения ред при признаването и изпълнението на съдебни решения.

Решението на BGH е отделно съдебно решение, основаващо се на Регламента „Брюксел I“. То се позовава на допустими основания за отказ на признаване и изпълнение съгласно посочения регламент и е окончателно.

В този контекст Комисията не счита, че има достатъчно доказателства за нарушение на правото на ЕС от въпросното германско съдебно решение.“

Комисията потвърждава становището си, че няма достатъчно доказателства за нарушаване на правото на ЕС посредством решението на германския Федерален съд в Карлсруе (BGH) от 19 юли 2018 г., с което той отказва изпълнението в Германия на съдебно решение, постановено от Апелативния съд в Краков на 22 декември 2016 г. Конкретните забележки на жалбоподателите не водят до промяна на тази оценка.

На първо място, Комисията отбелязва, че разглеждането на отказ въз основа на съображения, свързани с обществения ред, по необходимост включва преразглеждане по същество на чуждестранното решение. Член 34, параграф 1 и член 45, параграф 2 от Регламент „Брюксел I“ трябва да се разглеждат заедно, като изключението, свързано с обществения ред, е и изключение от забраната за преразглеждане по същество, предвидена в член 45, доколкото такава

---

³ Например дело 302/13, *flyLAL-Lithuanian Airlines* и дело C-420/07, *Apostolides*.

преразглеждане е необходимо, за да се прецени дали признаването и изпълнението биха били в явно противоречие с обществения ред.

Освен това определението на BGH до голяма степен се ограничава до характеристиката на изявлението, наложена на ответника в решението на Апелативния съд в Краков, с оглед на защитата на основните права в Германия. Това не замества мотивите и заключението на последния съд, че личните права на ищеца са били нарушени. Федералният върховен съд по-скоро счита, че въпросното изявление не е просто коригиране на фактическа неточност, а представлява изразяване на мнение, което ответникът би трябвало да изрази, все едно е негово собствено мнение, което би нарушило защитеното в Германия основно право на свобода на изразяване.

Що се отнася до твърдението на жалбоподателите, че член 10 от ЕКПЧ не възпрепятства налагането на задължение за извинение по подобие на полското решение, Комисията отново заявява, че държавите членки могат да направят различен избор по отношение на равнището на защита на свободата на изразяване и свободата на медиите при постигането на баланс между тези права и защитата на правата, свързани с личността — област, която не е хармонизирана от правото на ЕС. В контекста на Регламент „Брюксел I“ те могат да решат да определят решението, установено в тяхната национална конституционна система, като въпрос, засягащ обществения ред, в рамките, определени от Съда. Въпросът дали в член 10 от ЕКПЧ се предоставя същото равнище на защита на свободата на изразяване не изглежда релевантен в това отношение.

С оглед на горепосоченото Комисията възнамерява да приключи преписката по тази жалба. Ако жалбоподателите разполагат с нова информация, която може да е от значение за преразглеждането на жалбата, те могат да се свържат с Комисията в рамките на четири седмици от публикуването на настоящото известие, след което случаят ще бъде приключен.

С уважение,

електронен подпис
Andreas STEIN
Началник-отдел